

FATABUREN

Nordiska museets och Skansens årsbok

FATABUREN

NORDISKA MUSEETS OCH
SKANSENS ÅRSBOK

1963

*"Liten kvällsmusik i herrgårdsmiljö."
Från en konsert i Skogaholm på Skansen
den 14 juni 1962.
Foto Studio Antoni & Geblin.*

Redaktion:

GÖSTA BERG • SAM OWEN JANSSON

MARSHALL LAGERQUIST

Redaktör: Marshall Lagerquist

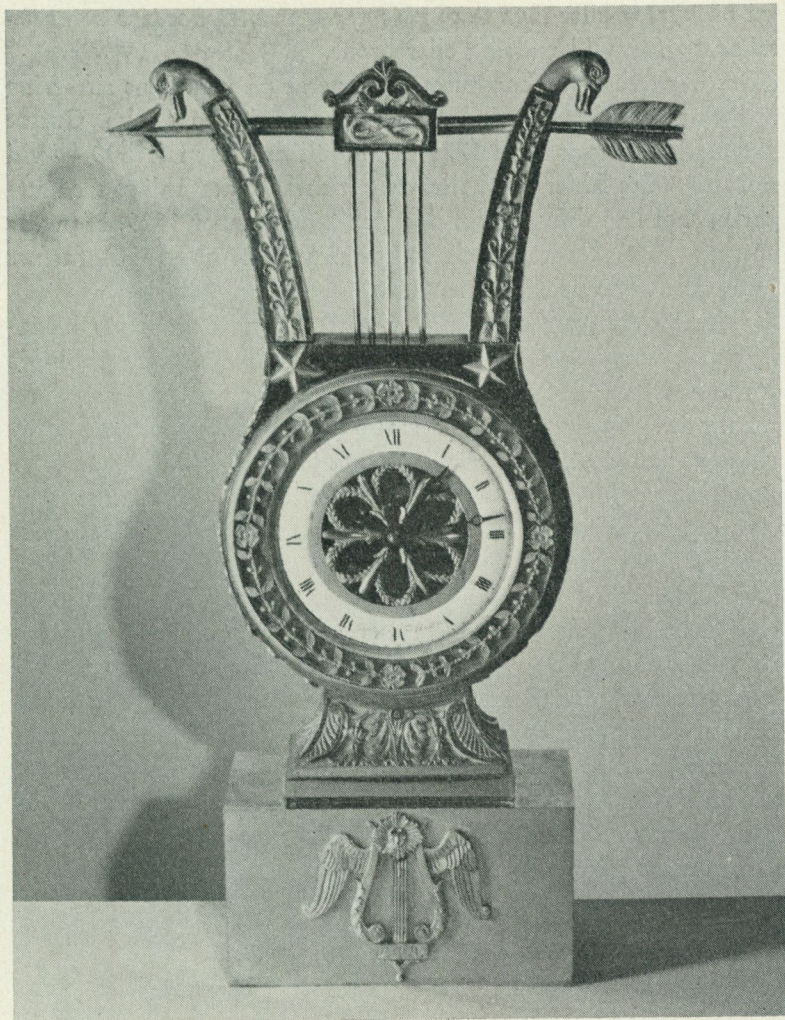
Omslagets färgbild visar ett utsnitt ur en miniatyr av J. H. Schildt med de svenska drabanterna invecklade i handgemäng med sachsiska trupper i röda uniformer under övergången av Düna år 1701. Se Erik Andréns och Alf Åbergs uppsats Arvid Horns trofétavlor och övergången av Düna i denna årsbok.

La couverture en couleur représente un fragment d'une miniature de J. H. Schildt: Le passage de la Duna en 1701, avec la troupe des trabans suédois aux prises avec les troupes saxonnes aux uniformes rouges. — Voir dans ce même volume les explications de MM. Erik André et Alf Åberg: Les deux tableaux ornés de trophées d'Arvid Horn et le passage de la Duna.

Tryckt hos Boktryckeri Aktiebolaget Thule, Stockholm 1963

Klichéerna från Grohmann & Eichelberg AB, Stockholm

Färgbilden av guldterrinen framställd hos Esselte AB

BORDSUR FRÅN TIDEN OMKRING 1820

Till empiretidens mest omtyckta effekter hör sammanställningen av mörk mahogny och förgylld metall. Fanermöblernas blankpolerade ytor smyckas gärna med brännförgyllda metallbeslag,

och på byråar eller låga skåp placerar man ofta bordsur och ljusstakar av förgylld mässing eller brons.

Det här avbildade bordsuret är signerat på urtavlans sifferring med namnet Gustaf Undén. Urmakaren i Stockholm Gustaf Michael Undén var född 1778 och erhöll den 28 maj 1800 — vid endast 22 års ålder — hallrättens tillstånd att anlägga en urfabrik, som han drev till sin död den 26 december 1829. Han var son till komministern i Fläckebo Per Undén (1730—1790), farfars farfar till f. excellensen Östen Undén.

Urfodret har formen av en lyra på ett kubiskt sockelparti. Materialet är brons, dels i form av tjock plåt i plana eller buktiga ytor, dels i form av gjutna och ciselerade ornament. Metallytorna är antingen släta och blankpolerade eller matta genom ciselering och överallt förgyllda. Gjutning och ciselering vittnar om en högt uppdriven skicklighet hos metallarbetaren. Fodret är nämligen icke tillverkat av urmakaren; han har beställt det på annat håll och monterat in verk, urtavla och visare.

Avsaknaden av stämplrar på urfodret gör det omöjligt att utpeka en bestämd tillverkningsort. Den höga kvaliteten i gjutning och ytbehandling talar närmast för Paris, som vid denna tid var berömt för sina ciselerade bronsarbeten. Men fodret kan också vara tillverkat annorstädes i Frankrike — eller rent av i Stockholm efter franska förebilder.

Bordsuret har en höjd av 41,5 cm. Till uret hör en oval profilerad sockel av svart trä med glaskupa. Det är en gåva av Nordiska museets Vänner.

Erik Andrén

Résumé

Pendule datant de 1820 environ

Cette pendule, don de la Société des Amis du Musée Nordique, porte la signature de Gustaf Undén (1778—1829), horloger à Stockholm à partir de 1800. La boîte de bronze n'est pas l'œuvre de Undén, mais comme elle n'est pas estampillée il est impossible de savoir si elle a été importée de France ou exécutée à Stockholm d'après un modèle français.